

lige saa mange Udsalgssteder, som han vil, har dette Forhold nu udviklet sig saaledes, at denne Ret for Haandværkere og Fabrikanter til at have saa mange Udsalgssteder, det skal være, er bleven til et betydeligt Tryk for det mindre Haandværk selv; thi den store Kapitalist med de store Midler vil altsaa i en Kommune, som f. Eks. her i Kjøbenhavn, ifølge den nugældende Lovgivning kunne sprede sine Udsalgssteder over hele Byen og derved hemme og forhindre Erhvervsvirksomheden i den Retning for den enkelte derboende mindre Haandværker. Lovforslagets § 14 gaar derfor ud paa, at ingen næringsdrivende maa for Fremtiden have flere Udsalgssteder i Næringskredsen, det vil sige ikke mere end een aaben Bod, idet der fra Bopæl og Fabrik selvfølgelig ogsaa maa være Udsalg af selve Fabrikens eller Haandværkets Varer. Men da Fabrikanter og Haandværkere kunne handle med andre Ting end de af dem selv fabrikerede Varer, nemlig ogsaa med andres Frembringelser paa samme Omraade, har det Betydning, at man indskrænker den næringsdrivendes Udsalg til een aaben Bod. Jeg henleder derfor Opmærksomheden paa Lovforslagets § 14. — En Bestemmelse, som staar i en vis Forbindelse dermed, findes i Lovforslagets § 38. Det er nemlig de Bestemmelser, som der findes om Marskandiserhandel. Hvis der er noget Handelsnæringsbrug, som har været til Skade for Haandværket, er det Marskandiserhandelen. Marskandiserhandelen forenes for Tiden i det praktiske Liv med Pantelaanerforretninger og Auktionsforretninger. De allerdaarligste Varer finde derfor Afløb hos Marskandisere, og saaledes at de i Reglen erhverves af disse paa Vilkaar, der ofte ingenlunde kunne siges at være gunstige eller nogenlunde rimelige for den enkelte Forfærdiger af Varerne. Det er derhos en ret mislig Forretning i det hele taget, som tillige er bleven knyttet til andre Forretninger, Udlaans- og Lejeforretninger og sligt, som ikke have erhvervet Renomme for at være noget for Publikum særlig gavnligt eller heldigt. Derfor gaar § 38 ud paa at forlange strengere Bestemmelser om Marskandiserhandel; den skal udelukkende indskrænkes til brugte Sager og

kan ikke forenes med andet Næringsbrug i samme eller anden Næringskreds.

Et andet Middel, hvorved Forslaget søger at hjælpe det lille Haandværk, er den Bestemmelse, som findes i Lovforslagets § 29. Nu for Tiden har en Haandværker Ret til at sælge ny og brugte Frembringelser af samme Fag, ikke blot dem, han selv forfærdiger, men ogsaa andres Frembringelser. Derimod har han ikke haft Tilladelse til i Forbindelse med sit Haandværk at have Udsalg af Genstande, der ifølge Skik og Brug, saaledes som det har udviklet sig, ere bleven en nødvendig Betingelse for, at en saadan Forretning kan trives. Hvis de Herrer komme ind til en Frisør i Kjøbenhavn, ville De se en Masse Ting, han har til Salg, Pomader, Kamme o. s. v., alt sammen Ting, han egentlig slet ikke har Ret til at sælge, men dog maa anses for at være en ret naturlig Udvidelse af hans Næringsdrift og en Forøgelse, som ikke for den større Handels Vedkommende kan have nogen væsentlig Betydning. Det foreslaas derfor i § 29, at en Haandværker og Fabrikant kan afsætte Varer, som sædvanlig udgøre Dele af eller Tilbehør til Genstande, til hvis Forfærdigelse han er berettiget. De andre Bestemmelser i § 29 ere i Virkeligheden de samme, som allerede findes i den nugældende Næringslovs § 19. Han kan nemlig ogsaa sælge Maskiner, Redskaber og Materialier, men kun til Haandværkere og Fabrikanter i samme Fag, og endelig kan han sælge Varer, som ved den Behandling, der er Genstand for hans Næringsbrug, ere undergaaede en væsentlig Forandring. Det er Ting, jeg nævner for at paavise, at man her har søgt, uden at forlange særligt Næringsbevis derfor, at give Haandværkere og Fabrikanter en udvidet Ret til at sælge.

En anden Maade og et meget vigtigt Middel til at styrke Haandværket i Kampen mod Storindustrien mener Lovforslaget at skulle opnaa ved at foranledige dets Udøvere til Sammenslutning i Korporationer, hvorom der handles i Afsnit VII af det foreliggende Lovforslags §§ 57—73. Loven af 1857 ophævede de tidligere Lav, men lod dem fremtidig bestaa som frivillige Foreninger, og den tillod desuden